

Programming in C (4331105) - Summer 2023 Solution

Milav Dabgar

July 26, 2023

પ્રશ્ન 1 [a ગુણ]

3 C લોગોજના કોઈ પણ છ કીવર્ડ લખો.

જવાબ

કોષ્ટક: C લોગોજના છ કીવર્ડ

કીવર્ડ	ઉપયોગ
int	પૂર્ણાંક ડેટા પ્રકાર
float	અપૂર્ણાંક ડેટા પ્રકાર
if	શરતી નિવેદન
while	લૂપ સ્ટ્રક્ચર
return	ફંક્શનમાંથી મૂલ્ય પાછું મેળવવા માટે
void	ખાલી રિટર્ન પ્રકાર દર્શાવવા

મેમરી ટ્રીક

"I Feel When Running Very Ill" (int, float, while, return, void, if)

પ્રશ્ન 1 [b ગુણ]

4 વેરિયેબલની વ્યાખ્યા લખો. C પ્રોગ્રામ્સમાં વેરિયેબલના નામ માટેના નિયમો લખો.

જવાબ

વેરિયેબલ: એક નામાંકિત મેમરી સ્થાન જેનો ઉપયોગ પ્રોગ્રામના અમલ દરમિયાન સુધારી શકાય તેવા ડેટાને સંગ્રહિત કરવા માટે થાય છે.
કોષ્ટક: C માં વેરિયેબલના નામકરણના નિયમો

નિયમ	ઉદાહરણ
અક્ષર/અંડરસ્કોરથી શરૂ થતું જોઈએ	name, _value
અક્ષરો, અંકો, અંડરસ્કોર સમાવી શકે	user_1, count99
ખાલી જગ્યા કે વિશેષ અક્ષરો ન હોવા જોઈએ	✓: total_sum, ✗: total-sum
કેસ સેન્સિટિવ છે	Name ≠ name
રિઝર્વ કીવર્ડ્સનો ઉપયોગ ન કરી શકાય	✗: int, while
મહત્તમ 31 અક્ષરો (સ્ટાન્ડર્ડ)	studentRegistrationNumber

મેમરી ટ્રીક

"Letters Lead, No Special Keys" (અક્ષરથી શરૂ, વિશેષ અક્ષરો નહીં, કીવર્ડ્સ નહીં)

પ્રશ્ન 1 [C ગુણ]

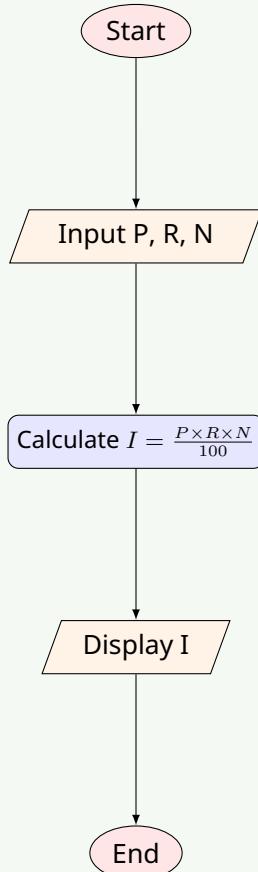
7 ફ્લોચાર્ટની વ્યાખ્યા લખો. ફ્લોચાર્ટના સિમ્બોલ દોરો અને સમજાવો. નીચેના સમીકરણનો ઉપયોગ કરીને સિમ્પલ ઇન્ટરેસ્ટની ગણતરી કરવા માટેનો પ્રોગ્રામ લખો. $I = PRN/100$ જ્યાં P =પ્રિન્સીપિલ રકમ, R = વ્યાજનો દર અને N = સમયગાળો.

જવાબ

ફ્લોચાર્ટ: એક પ્રક્રિયાની વર્ણના લાભો. ફ્લોચાર્ટના સિમ્બોલ દોરો અને સમજાવો. નીચેના સમીકરણનો ઉપયોગ કરીને સિમ્પલ ઇન્ટરેસ્ટની ગણતરી કરવા માટેનો પ્રોગ્રામ લખો. $I = PRN/100$ જ્યાં P =પ્રિન્સીપિલ રકમ, R = વ્યાજનો દર અને N = સમયગાળો.

સિમ્બોલ	નામ	ઉપયોગ
Start/End	ટર્મિનલ	શરૂઆત/અંત
Process	પ્રોસેસ	ગણતરી
Input/Output	ઇનપુટ/આઉટપુટ	ડેટા વાંચવો/દર્શાવવો
Decision	નિર્ણય	શરતો
→	ફ્લો લાઈન	ક્રમ બતાવે છે

સિમ્પલ ઇન્ટરેસ્ટનું ફ્લોચાર્ટ:

પ્રોગ્રામ:

```

1 #include <stdio.h>
2 void main()
  
```

```

3 {
4     float p, r, n, i;
5
6     printf("Enter principal amount: ");
7     scanf("%f", &p);
8
9     printf("Enter rate of interest: ");
10    scanf("%f", &r);
11
12    printf("Enter time period in years: ");
13    scanf("%f", &n);
14
15    i = (p * r * n) / 100;
16
17    printf("Simple Interest = %.2f", i);
18}

```

મેમરી ટ્રીક

"Please Return Nice Interest" (Principal, Rate, Number of years, Interest)

પ્રશ્ન 1 [C ગુણ]

7 OR અલગોરિધમની વ્યાખ્યા લખો. સિલિન્ડરનું ઘનકળ શોધવા માટેનું અલગોરિધમ લખો. યુઝર પાસેથી સિલિન્ડરની ત્રિજ્યા(R) અને ઊંચાઈ(H) ઇનપુટ લઈ સિલિન્ડરના વોલ્યુમ(V)ની ગણતરી નીચેના સમીકરણનો ઉપયોગ કરીને પ્રિન્ટ કરવા માટેનો પ્રોગ્રામ લખો. $V=\pi R^2 H$

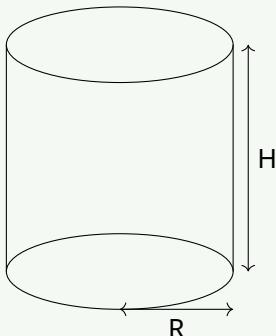
જવાબ

અલગોરિધમ: મર્યાદિત સમયમાં કોઈ સમર્સ્યાનો ઉકેલ કરવા માટેની પગલાવાર પ્રક્રિયા.

સિલિન્ડરના ઘનકળ માટેનું અલગોરિધમ:

1. શરૂ કરો
2. ત્રિજ્યા (R) અને ઊંચાઈ (H) ઇનપુટ લો
3. $V = \pi \times R^2 \times H$ સૂત્રનો ઉપયોગ કરીને ઘનકળની ગણતરી કરો
4. ઘનકળ પ્રદર્શિત કરો
5. સમાપ્ત

ડાયગ્રામ: સિલિન્ડર

પ્રોગ્રામ:

```

1 #include <stdio.h>
2 void main()
3 {
4     float radius, height, volume;
5     float pi = 3.14159;
6

```

```

7 printf("Enter radius of cylinder: ");
8 scanf("%f", &radius);
9
10 printf("Enter height of cylinder: ");
11 scanf("%f", &height);
12
13 volume = pi * radius * radius * height;
14
15 printf("Volume of cylinder = %.2f", volume);
16 }
```

મેમરી ટ્રીક**"Round Hat Volume" (Radius, Height, Volume)****પ્રશ્ન 2 [a ગુણ]**

3 C પ્રોગ્રામિંગ ભાષામાં સપોર્ટ કરતા વિવિધ ઓપરેટરોની યાદી બનાવો.

જવાબ**કોષ્ટક: C પ્રોગ્રામિંગમાં ઓપરેટર્સ**

ઓપરેટર પ્રકાર	ઉદાહરણો	ઉપયોગ
એરિથમેટિક	+, -, *, /, %	ગાણિતિક ઓપરેશન્સ
રિલેશનલ	<, >, ==, !=, <=, >=	મૂલ્યોની સરખામણી
લોજીકલ	&&, , !	શરતોને જોડવા
એસાઇનમેન્ટ	=, +=, -=, *=, /=	મૂલ્યો આપવા
ઇનક્ષિમેન્ટ/ડિક્ષિમેન્ટ	++, --	1 વધારવું/ઘટાડવું
બિટવાઈજ	&, , ^, ~, <<, >>	બિટ મેનિયુલેશન
કન્ડિશનલ	?:	ટૂંકા if-else

મેમરી ટ્રીક**"All Relationships Lead Ancestors Incrementally Beyond Conditions" (દરેક પ્રકારનો પ્રથમ અક્ષર)****પ્રશ્ન 2 [b ગુણ]**

4 1 થી 50 નો સરવાળો અને સરેરાશ પ્રિન્ટ કરવા માટેનો પ્રોગ્રામ લખો.

જવાબ**પ્રોગ્રામ:**

```

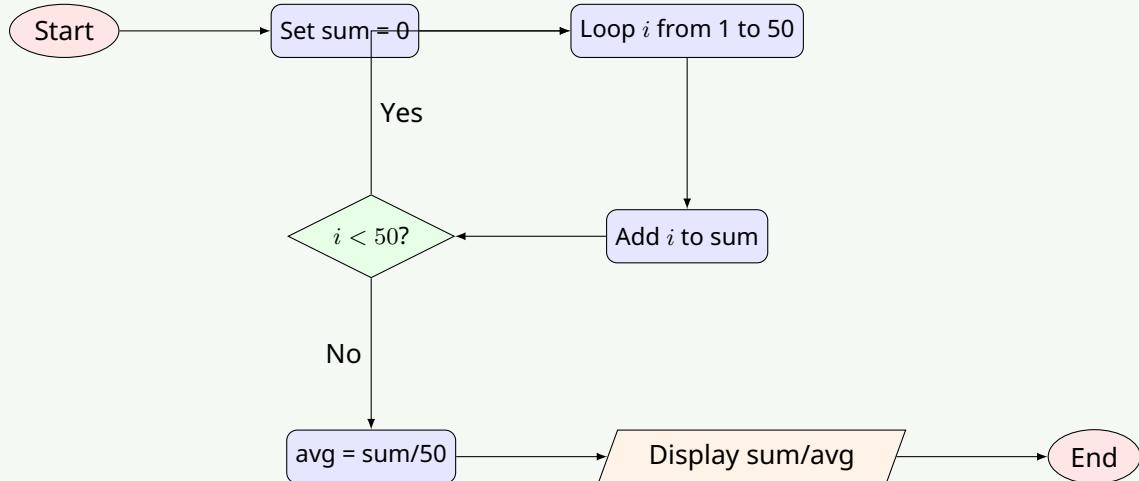
1 #include <stdio.h>
2 void main()
3 {
4     int i, sum = 0;
5     float avg;
6
7     for(i = 1; i <= 50; i++)
8     {
```

```

9     sum = sum + i;
10    }
11
12    avg = (float)sum / 50;
13
14    printf("Sum of numbers from 1 to 50 = %d\n", sum);
15    printf("Average of numbers from 1 to 50 = %.2f", avg);
16
}

```

પ્રક્રિયા ડાયગ્રામ:

મેમરી ટ્રીક

"Summing And Dividing" (Sum, Average, Division)

પ્રશ્ન 2 [C ગુણ]

7 એરીથમેટિક અને રિલેશનલ ઓપરેટર ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.

જવાબ

એરીથમેટિક ઓપરેટર્સ:

કોષ્ટક: C માં એરીથમેટિક ઓપરેટર

ઓપરેટર	ઓપરેશન	ઉદાહરણ	પરિણામ
+	સરવાળો	5 + 3	8
-	બાદબાકી	7 - 2	5
*	ગુણાકાર	4 * 3	12
/	ભાગાકાર	8 / 4	2
%	મોડ્યુલસ (બાકી)	7 % 3	1

રિલેશનલ ઓપરેટર્સ:

કોષ્ટક: C માં રિલેશનલ ઓપરેટર

ઓપરેટર	અર્થ	ઉદાહરણ	પરિણામ
<	કરતાં ઓછું	5 < 8	1 (સાચું)
>	કરતાં વધુ	9 > 3	1 (સાચું)
==	બરાબર	4 == 4	1 (સાચું)
!=	અસમાન	7 != 3	1 (સાચું)
<=	કરતાં ઓછું અથવા બરાબર	4 <= 4	1 (સાચું)
>=	કરતાં વધુ અથવા બરાબર	6 >= 9	0 (ખોટું)

કોડ ઉદાહરણ:

```

1 #include <stdio.h>
2 void main()
3 {
4     int a = 10, b = 5;
5
6     // એરથિમેટિક ઓપરેટર્સ
7     printf("a + b = %d\n", a + b); // 15
8     printf("a - b = %d\n", a - b); // 5
9     printf("a * b = %d\n", a * b); // 50
10    printf("a / b = %d\n", a / b); // 2
11    printf("a %% b = %d\n", a % b); // 0
12
13    // રિલેશનલ ઓપરેટર્સ
14    printf("a < b: %d\n", a < b); // 0 ખોટું()
15    printf("a > b: %d\n", a > b); // 1 સાચું()
16    printf("a == b: %d\n", a == b); // 0 ખોટું()
17    printf("a != b: %d\n", a != b); // 1 સાચું()
18 }
```

મેમરી ટ્રીક

"Add Subtract Multiply Divide Remainder" (એરથિમેટિક), "Less Greater Equal Not" (રિલેશનલ)

પ્રશ્ન 2 [a ગુણ]

3 OR gets(S) અને scanf("%s",S) ફંક્શન વર્ચ્યેનો તફાવત લખો જ્યાં S સ્ટ્રીંગ છે.

જવાબ

કોષ્ટક: gets(S) અને scanf("%s",S) વર્ચ્યેનો તફાવત

લક્ષણ	gets(S)	scanf("%s",S)
સ્પેસ હેન્ડલિંગ	શરીરો વર્ચ્યે સ્પેસ વાંચે છે	સ્પેસ પર વાંચવાનું બંધ કરે છે
ઇનપુટ સમાપ્તિ	ન્યૂલાઇન પર સમાપ્ત થાય છે	વહાઇટસ્પેસ પર સમાપ્ત થાય છે
બફર ઓવરફલો	અસુરક્ષિત, લંબાઈ ચકાસણી નથી	વિદ્ધ લિમિટ સાથે સુરક્ષિત
ઉદાહરણ વર્તન	"Hello World" → "Hello World"	"Hello World" → "Hello"
સુરક્ષા	ઓવરફલો જોખમને કારણે અવમૂલ્યિત	વિદ્ધ સ્પેસિફાયર સાથે વધુ સારાં

મેમરી ટ્રીક

"Gets Spaces, Scanf Stops" (gets સ્પેસ વાંચે છે, scanf સ્પેસ પર અટકે છે)

પ્રશ્ન 2 [b ગુણ]

4 OR બે સંખ્યાની અદલાબદલી કરવાનો પ્રોગ્રામ લખો.

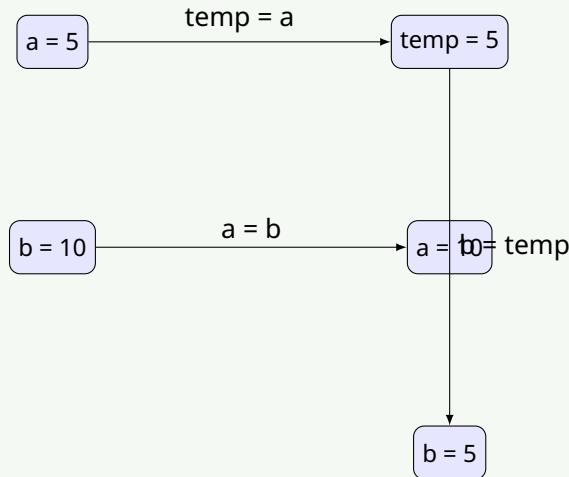
જવાબ

પ્રોગ્રામ:

```

1 #include <stdio.h>
2 void main()
3 {
4     int a, b, temp;
5
6     printf("Enter value of a: ");
7     scanf("%d", &a);
8
9     printf("Enter value of b: ");
10    scanf("%d", &b);
11
12    printf("Before swapping: a = %d, b = %d\n", a, b);
13
14 // ટેમ્પ વેરિયબલનો ઉપયોગ કરીને અદલાબદલી
15    temp = a;
16    a = b;
17    b = temp;
18
19    printf("After swapping: a = %d, b = %d", a, b);
20 }
```

અદલાબદલી ડાયગ્રામ:

મેમરી ટ્રીક

"Temporary Assists Swapping" (ટેમ્પ વેરિયેબલ અદલાબદલી માટે મદદ કરે છે)

પ્રશ્ન 2 [c ગુણ]

7 OR લોઝિકલ ઓપરેટર અને બીટ-વાઈસ ઓપરેટર ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.

જવાબ

લોજીકલ ઓપરેટર્સ:

કોષ્ટક: C માં લોજીકલ ઓપરેટર

ઓપરેટર	વર્ણન	ઉદાહરણ	પરિણામ
&&	લોજીકલ AND	(5>3) && (8>6)	1 (બંને સાચાં)
	લોજીકલ OR	(5<3) (8>6)	1 (એક સાચું)
!	લોજીકલ NOT	!(5>3)	0 (સાચાને ખોટામાં ફેરવે)

બિટવાઇઝ ઓપરેટર્સ:

કોષ્ટક: C માં બિટવાઇઝ ઓપરેટર

ઓપરેટર	વિગત	ઉદાહરણ	બાઇનરી પરિણામ
&	બિટવાઇઝ AND	5 & 3	101 & 011 = 001 (1)
	બિટવાઇઝ OR	5 3	101 011 = 111 (7)
^	બિટવાઇઝ XOR	5 ^ 3	101 ^ 011 = 110 (6)
~	બિટવાઇઝ NOT	~5	~0101 = 1010 (-6)
<<	લેફ્ટ શિફ્ટ	5 << 1	101 << 1 = 1010 (10)
>>	રાઈટ શિફ્ટ	5 >> 1	101 >> 1 = 10 (2)

કોડ ઉદાહરણ:

```

1 #include <stdio.h>
2 void main()
3 {
4     int a = 5, b = 3;
5
6     // લોજીકલ ઓપરેટર્સ
7     printf("a>3 && b<5: %d\n", (a>3) && (b<5)); // 1 સાચું()
8     printf("a<3 || b>1: %d\n", (a<3) || (b>1)); // 1 સાચું()
9     printf("!(a>b): %d\n", !(a>b));           // 0 ખોટું()
10
11    // બિટવાઇઝ ઓપરેટર્સ
12    printf("a & b: %d\n", a & b); // 1
13    printf("a | b: %d\n", a | b); // 7
14    printf("a ^ b: %d\n", a ^ b); // 6
15    printf("~a: %d\n", ~a);      // -6
16    printf("a << 1: %d\n", a << 1); // 10
17    printf("a >> 1: %d\n", a >> 1); // 2
18 }
```

મેમરી ટ્રીક

"AND OR NOT" (લોજીકલ ઓપરેટર્સ), "AND OR XOR NOT SHIFT" (બિટવાઇઝ ઓપરેટર્સ)

પ્રશ્ન 3 [2 ગુણ]

3 ઉદાહરણ સાથે multiple if-else સ્ટેટમેન્ટ સમજાવો.

જવાબ

Multiple if-else: શરતોનો કમ અનુસાર ચકાસણી થાય છે જ્યાં સૌથી પહેલી સાચી શરત મળે ત્યાં સુધી.

સ્ક્રુચર:

```

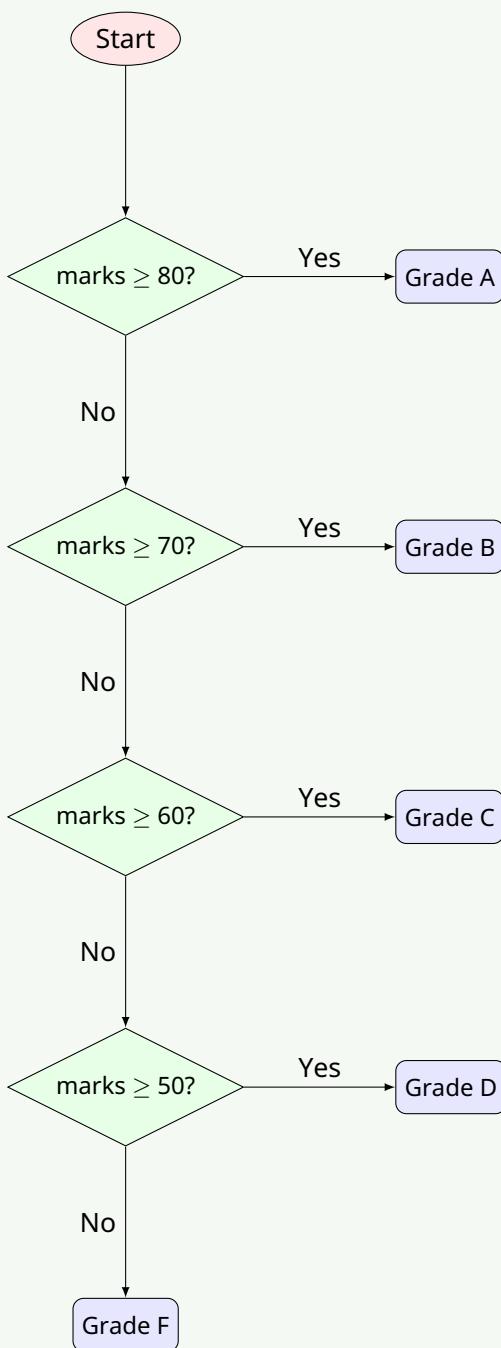
1 if (condition1)
2     statement1;
3     else if (condition2)
```

```
4     statement2;
5 else if (condition3)
6     statement3;
7 else
8     default_statement;
```

કોડ ઉદાહરણ:

```
1 #include <stdio.h>
2 void main()
3 {
4     int marks;
5
6     printf("Enter marks: ");
7     scanf("%d", &marks);
8
9     if (marks >= 80)
10         printf("Grade: A");
11     else if (marks >= 70)
12         printf("Grade: B");
13     else if (marks >= 60)
14         printf("Grade: C");
15     else if (marks >= 50)
16         printf("Grade: D");
17     else
18         printf("Grade: F");
19 }
```

દાયવામ:

મેમરી ટ્રીક

"Check Each Condition in Sequence" (CECS)

પ્રશ્ન 3 [b ગુણ]

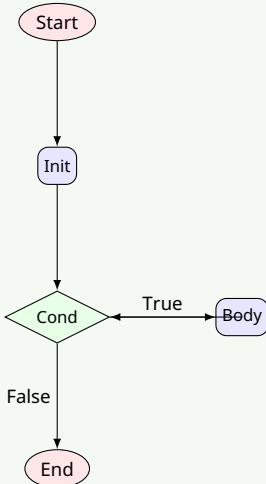
4 While લૂપ અને for લૂપનું વર્કિંગ જાણાવો.

જવાબ

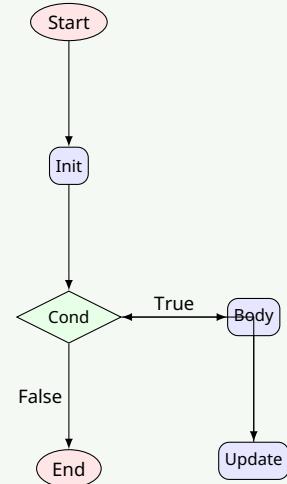
કોષ્ટક: While લૂપ vs For લૂપ

લક્ષ્ણા	While લૂપ	For લૂપ
સિન્ટેક્સ	while(cond) { stmt; }	for(init; cond; upd) { stmt; }
ક્યારે વાપરવું	જ્યારે પુનરાવર્તનની સંખ્યા અણાત હોય	જ્યારે પુનરાવર્તનની સંખ્યા જાણાતી હોય
ઇનિશિયલાઇઝેશન	લૂપની બહાર	લૂપના ડિક્લેરેશનમાં
અપડેટ	લૂપ બોડીની અંદર કરવું જોઈએ	લૂપ ડિક્લેરેશનમાં આપોઆપ થાય છે
એક્ઝિક્યુટ કંટ્રોલ	માત્ર શરૂઆતમાં	માત્ર શરૂઆતમાં

While લૂપ ફ્લો:

For લૂપ ફ્લો:

મેમરી ટ્રીક

"While Checks Then Acts" (WCTA), "For Initializes Tests Updates" (FITU)

પ્રશ્ન 3 [C ગુણ]

7 આપેલ સંખ્યાના ફેક્ટોરીયલ શોધવા માટેનો પ્રોગ્રામ લખો.

જવાબ

પ્રોગ્રામ:

```

1 #include <stdio.h>
2 void main()
3 {
4     int num, i;
5     unsigned long fact = 1;
6
7     printf("Enter a number: ");
8     scanf("%d", &num);
9
10    if (num < 0)
11        printf("Factorial not defined for negative numbers");
12    else
13    {
14        for(i = 1; i <= num; i++)
15        {
16            fact = fact * i;
17        }
  
```

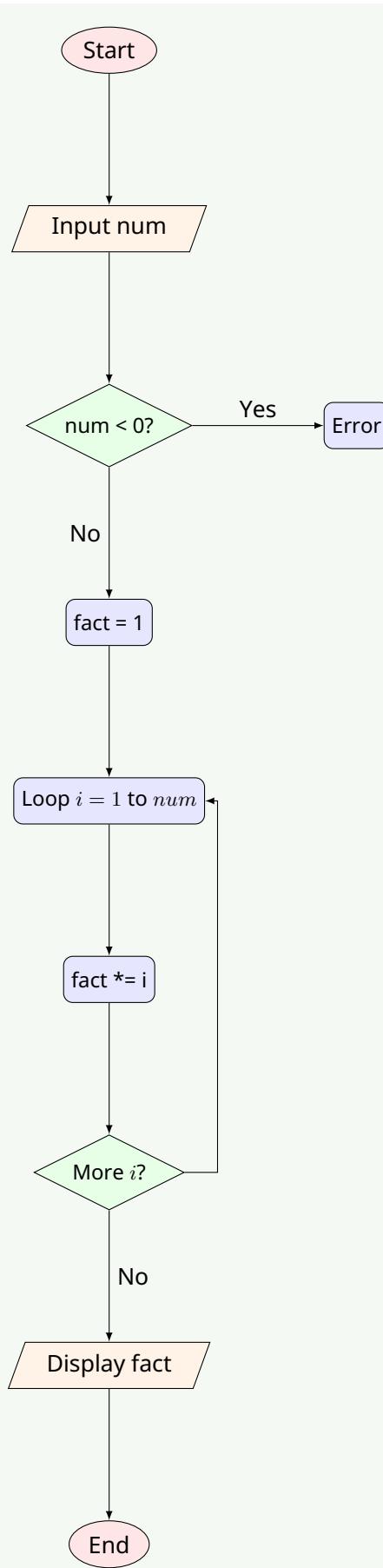
```

18     printf("Factorial of %d = %lu", num, fact);
19 }
20 }
```

ਫਕਟੋਰਿਯਲ ਗਣਤਰੀ ਕੋਈ: ਉਦਾਹਰਣ ਤਰੀਕੇ, ਜੋ num = 5:

ਪੁਨਰਾਵਰਤਨ	i	fact * i	ਨਵੀ fact ਕਿਮਤ
ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ	-	-	1
1	1	1 * 1	1
2	2	1 * 2	2
3	3	2 * 3	6
4	4	6 * 4	24
5	5	24 * 5	120

ਫਕਟੋਰਿਯਲ ਗਣਤਰੀ ਦਾ ਧਾਰਮ:

મેમરી ટ્રીક

"Find And Count The Numbers!" (FACTN! - Factorial)

પ્રશ્ન 3 [a ગુણ]

3 OR ઉદાહરણ સાથે switch-case સ્ટેટમેન્ટની કામગીરી સમજાવો.

જવાબ

Switch-Case: એક પસંદગી નિવેદન જે મૂલ્યોની યાદી (કેસ) સામે વેરિયેબલની સમાનતા ચકાસવાની મંજૂરી આપે છે.

સ્રોક્ષયર:

```

1  switch(expression) {
2      case value1:
3          statements1;
4          break;
5      case value2:
6          statements2;
7          break;
8      default:
9          default_statements;
10 }
```

કોડ ઉદાહરણ:

```

1 #include <stdio.h>
2 void main()
3 {
4     int day;
5     printf("Enter day number (1-7): ");
6     scanf("%d", &day);
7
8     switch(day) {
9         case 1: printf("Monday"); break;
10        case 2: printf("Tuesday"); break;
11        case 3: printf("Wednesday"); break;
12        case 4: printf("Thursday"); break;
13        case 5: printf("Friday"); break;
14        case 6: printf("Saturday"); break;
15        case 7: printf("Sunday"); break;
16        default: printf("Invalid day");
17    }
18 }
```

મેમરી ટ્રીક

"Select Value, Exit with Break" (SVEB)

પ્રશ્ન 3 [b ગુણ]

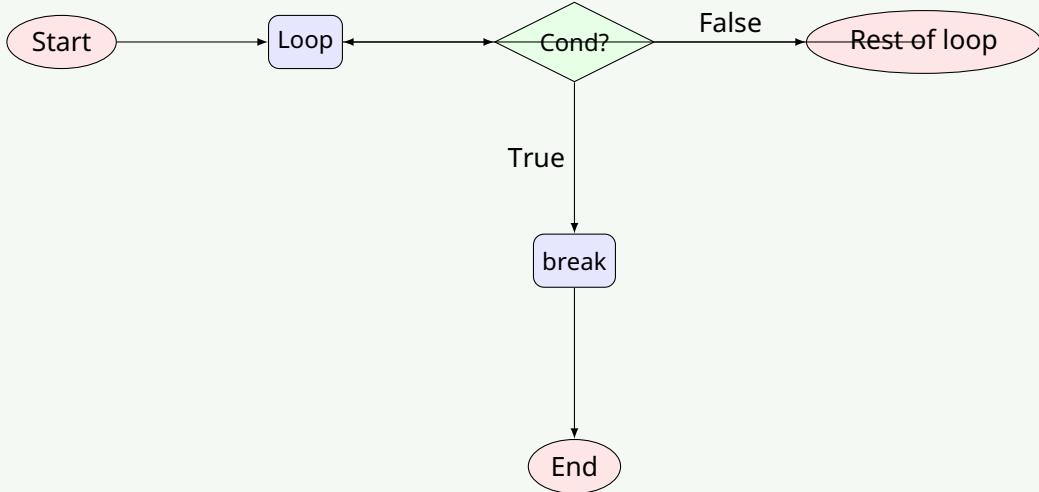
4 OR break અને continue સ્ટેટમેન્ટ ઉપયોગ લખો.

જવાબ

કોષ્ટક: Break vs Continue Keywords

લક્ષ્યાં	break	continue
ઉદ્દેશ	વર્તમાન લૂપ/સ્વિચમાંથી બહાર નીકળે છે	વર્તમાન પુનરાવર્તન છોડી, આગલા પુનરાવર્તનમાં જાય છે
લૂપ પર અસર	લૂપને સમાપ્ત કરે છે	આગલા પુનરાવર્તનમાં આગળ વધે છે
ક્યાં વપરાય છે	લૂપ્સ & સ્વિચ સ્ટેટમેન્ટ્સ	માત્ર લૂપ્સમાં
કંટ્રોલ ફલો	લૂપ પછીના સ્ટેટમેન્ટ પર જાય છે	લૂપની શરત ચકાસણી પર જાય છે

ફ્લો ડાયગ્રામ - break:

મેમરી ટ્રીક

"Break Exits, Continue Skips" (BECS)

પ્રશ્ન 3 [C ગુણ]

7 OR કીલોડ પરથી લીટીઓની સંખ્યા (n) વાંચી અને નીચે દર્શાવેલ નિકોણ પ્રિન્ટ કરવા માટેનો પ્રોગ્રામ લખો. ઉદાહરણ તરીકે, n=5

જવાબ

Target Pattern:

```

1 2 3 4 5
1 2 3 4
1 2 3
1 2
1
  
```

પ્રોગ્રામ:

```

1 #include <stdio.h>
2 void main()
3 {
4     int n, i, j;
5
6     printf("Enter number of lines: ");
7     scanf("%d", &n);
8
9     for(i = n; i >= 1; i--)
10    {
  
```

```

11   for(j = 1; j <= i; j++)
12   {
13     printf("%d ", j);
14   }
15   printf("\n");
16 }
17 }
```

પેટર્ન લોજિક કોડક: n = 5 માટે:

i	j	આઉટપુટ
5	j=1 થી 5	1 2 3 4 5
4	j=1 થી 4	1 2 3 4
3	j=1 થી 3	1 2 3
2	j=1 થી 2	1 2
1	j=1 થી 1	1

મેમરી ટ્રીક

"Decreasing Rows With Increasing Values" (DRWIV)

પ્રશ્ન 4 [a ગુણ]

3 નેસ્ટેડ if-else સ્ટેટમેન્ટ ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.

જવાબ

નેસ્ટેડ if-else: બીજા if અથવા else બ્લોકની અંદરનું if-else સ્ટેટમેન્ટ.

સ્ક્ર્યુપ્ટ:

```

1  if (condition1) {
2    if (condition2) {
3      statements1;
4    } else {
5      statements2;
6    }
7  } else {
8    statements3;
9 }
```

કોડ ઉદાહરણ:

```

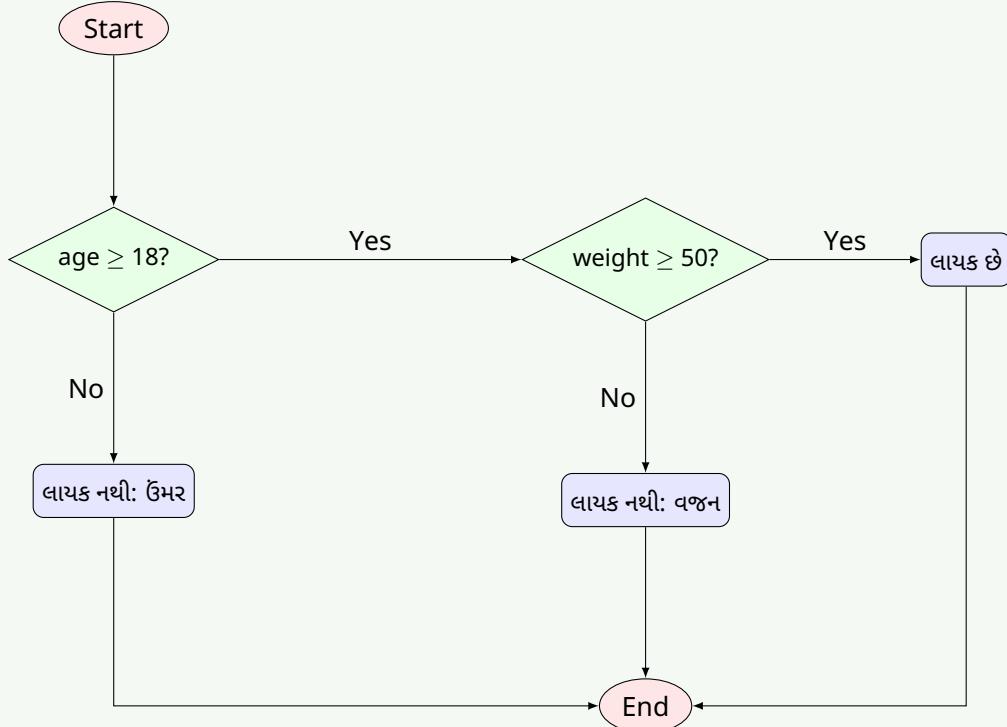
1 #include <stdio.h>
2 void main()
3 {
4   int age, weight;
5
6   printf("Enter age: ");
7   scanf("%d", &age);
8
9   if (age >= 18) {
10     printf("Enter weight: ");
11     scanf("%d", &weight);
12
13     if (weight >= 50) {
14       printf("Eligible to donate blood");
15     } else {
16       printf("Underweight, not eligible");
```

```

17 }
18 } else {
19   printf("Age below 18, not eligible");
20 }
21 }

```

નેસ્ટેડ if-else ડાયગ્રામ:

મેમરી ટ્રીક

"Check Outside Then Inside" (COTI)

પ્રશ્ન 4 [b ગુણ]

4 Pointer arguments નો ઉપયોગ કરીને બે પૂર્ણાંક સંખ્યાની અદલાભદલી કરવાનો પ્રોગ્રામ લખો.

જવાબ

પ્રોગ્રામ:

```

1 #include <stdio.h>
2 void main()
3 {
4     int a, b, temp;
5     int *p1, *p2;
6
7     printf("Enter value of a: ");
8     scanf("%d", &a);
9
10    printf("Enter value of b: ");
11    scanf("%d", &b);
12

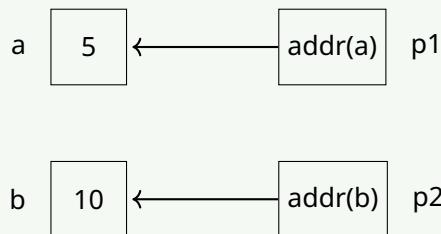
```

```

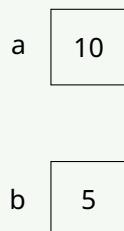
13 p1 = &a; // p1 a ને પોઇન્ટ કરે છે
14 p2 = &b; // p2 b ને પોઇન્ટ કરે છે
15
16 printf("Before swapping: a = %d, b = %d\n", a, b);
17
18 // પોઇન્ટર્સનો ઉપયોગ કરીને અદલાબદલી
19 temp = *p1;
20 *p1 = *p2;
21 *p2 = temp;
22
23 printf("After swapping: a = %d, b = %d", a, b);
24 }

```

પોઇન્ટર અદલાબદલી ડાયગ્રામ:

પોઇન્ટર્સ દ્વારા અદલાબદલી પછી:

મેમરી ટ્રીક

"Pointers Exchange Memory Values" (PEMV)

પ્રશ્ન 4 [C ગુણ]

7 Array ની વ્યાખ્યા લખો. One dimensional array નું initialization અને declaration સમજાવો.

જવાબ

Array: એક જ ડેટા પ્રકારના તત્ત્વોનો સમૂહ જે સંગ્રહિત થાય છે અને ઇન્ડેક્સ વડે એક્સેસ થાય છે.
કોષ્ટક: Array ડિક્લેરેશન & ઇનિશિયલાઇઝેશન

ઓપરેશન	સિટેક્સ	ઉદાહરણ
ડિક્લેરેશન	type name[size];	int marks[5];
ડિક્લેરેશન સમયે init	type name[size] = {vals};	int nums[4] = {10, 20};
આંશિક init	type name[size] = {vals};	int nums[5] = {10};
સાઇઝ વિના	type name[] = {vals};	int nums[] = {1, 2};
વ્યક્તિગત તત્ત્વો	name[index] = value;	marks[0] = 95;

કોડ ઉદાહરણ:

```

1 #include <stdio.h>
2 void main()
3 {
4     // ડિક્લેરેશન
5     int marks[5];
6
7     // ડિક્લેરેશન પછી ઇનશિપિલાઇઝેશન
8     marks[0] = 85; marks[1] = 90;
9     marks[2] = 78; marks[3] = 92; marks[4] = 88;
10
11    // ડિક્લેરેશન સાથે ઇનશિપિલાઇઝેશન
12    int scores[] = {95, 89, 76, 82, 91};
13
14    printf("marks[2] = %d\n", marks[2]);
15 }
```

મેમરી રજૂઆત:

85	90	78	92	88
marks[0]	marks[1]	marks[2]	marks[3]	marks[4]

મેમરી ટ્રીક

"Declare, Initialize, Access With Index" (DIAWI)

પ્રશ્ન 4 [a ગુણ]

3 OR do while loop ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.

જવાબ

do-while loop: એક લૂપ જે શરતની ચકાસણી કરતા પહેલા ઓછામાં ઓછી એકવાર લૂપ બોડી ચલાવે છે.

સ્ક્ર્યુટર:

```

1 do {
2     statements;
3 } while(condition);
```

કોડ ઉદાહરણ:

```

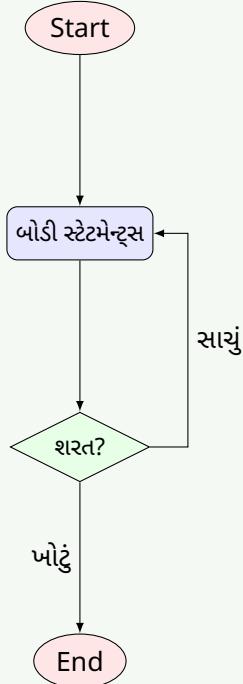
1 #include <stdio.h>
2 void main()
3 {
4     int num, sum = 0;
5     do {
6         printf("Enter a number (0 to stop): ");
```

```

7     scanf("%d", &num);
8     sum += num;
9 } while(num != 0);
10 printf("Sum = %d", sum);
11 }

```

do-while લૂપ ફોલો:

while લૂપથી મુખ્ય તકાવતો:

- બોડી ઓછામાં ઓછી એકવાર ચલાવે છે
- સ્ટેટમેન્ટ્સ ચલાવ્યા પછી કંડીશન ચેક કરે છે
- કંડીશન પછી સેમિકોલોન જરૂરી છે

મેમરી ટ્રીક

"Do First, Check Later" (DFCL)

પ્રશ્ન 4 [b ગુણ]

4 OR નીચે આપેલ ફુંક્શન ઉદાહરણ સાથે સમજાવો: (1) gets() (2) puts() (3) strlen() (4) strcpy()

જવાબ

કોષ્ટક: C માં સ્ટિંગ ફુંક્શન્સ

ફુંક્શન	હેતુ	ઉદાહરણ
gets()	સ્પેસ સાથે સ્ટિંગ વાંચે છે	gets(n);
puts()	-ન્યૂલાઇન સાથે સ્ટિંગ દર્શાવે છે	puts(n);
strlen()	સ્ટિંગની લંબાઈ આપે છે	l=strlen(s);
strcpy()	સોર્સને ડેસ્ટિનેશનમાં કોપી કરે છે	strcpy(d,s);

કોડ ઉદાહરણ:

```

1 #include <stdio.h>
2 #include <string.h>
3 void main()
4 {
5     char name[50], copy[50];
6     int length;
7
8     printf("Enter name: ");
9     gets(name);
10    puts(name);
11
12    length = strlen(name);
13    printf("Length: %d\n", length);
14
15    strcpy(copy, name);
16    printf("Copied: %s", copy);
17 }

```

મેમરી ટ્રીક

"Gets Puts String's Length and Copies" (GPSLC)

પ્રક્રિયા 4 [C ગુજરાતી]

7 OR Recursion ની વ્યાખ્યા આપી ઉદાહરણ સાથે સમજાવો. Recursion નો ઉપયોગ કરીને આપેલા નંબરનો ફેકટરીયલ શોધવાનો પ્રોગ્રામ લખો.

જવાબ

Recursion: એક પ્રક્રિયા જેમાં ફંક્શન સીધી કે પરોક્ષ રીતે પોતાને જ ચોક્કસ શરત પૂરી થાય ત્યાં સુધી કોલ કરે છે.

Recursion ના ઘટકો:

1. બેઝ કેસ: રિકર્જન રોકવા માટેની શરત.
2. રિકર્સિવ કેસ: ફંક્શન પોતે જ પોતાને કોલ કરે છે.

કોડ ઉદાહરણઃ

```

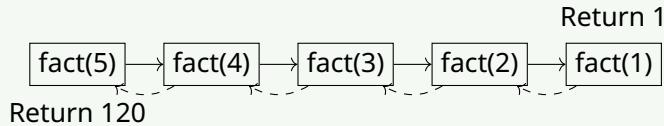
1 #include <stdio.h>
2
3 unsigned long factorial(int n)
4 {
5     if (n <= 1)
6         return 1;
7     else
8         return n * factorial(n-1);
9 }
10
11 void main()
12 {
13     int num;
14     printf("Enter a number: ");
15     scanf("%d", &num);
16     printf("Factorial of %d = %lu", num, factorial(num));
17 }

```

કોઈક: રિકર્જન ટ્રેસ:

કોલ	રિટર્ન	ગણતરી
fact(5)	$5 \times \text{fact}(4)$	$5 \times 24 = 120$
fact(4)	$4 \times \text{fact}(3)$	$4 \times 6 = 24$
fact(3)	$3 \times \text{fact}(2)$	$3 \times 2 = 6$
fact(2)	$2 \times \text{fact}(1)$	$2 \times 1 = 2$
fact(1)	બેઝ કેસ	1

રિકર્ન્ઝન ડાયગ્રામ:

મેમરી ટ્રીક

"Function Calling Itself, Bottoming Out" (FCIBO)

પ્રશ્ન 5 [a ગુણ]

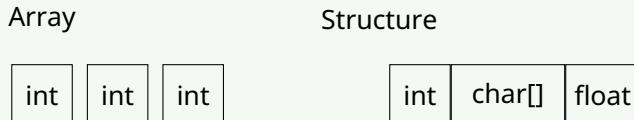
3 array અને structure વચ્ચેનો તફાવત લખો.

જવાબ

કોષ્ટક: Array vs Structure

લક્ષણ	Array	Structure
ડેટા પ્રકાર	બધા તત્ત્વો માટે એક જ પ્રકાર	વિવિધ ડેટા પ્રકાર
એક્સસેસ	ઇન્ડેક્સ (arr[0])	મેમ્બર (s.name)
મેમરી	સંગ્રહ	સંગ્રહ (મિશ્રિત)
સાઈઝ	ફિક્સે	બધા મેમ્બર્સનો સરવાળો
હેતુ	સમાન વસ્તુઓનો સંગ્રહ	વિવિધ પ્રકારનું ગુપ્ચિંગ
ડિક્લેરેશન	int a[5];	struct s { int a; };

ડાયગ્રામ:

મેમરી ટ્રીક

"Arrays for Same, Structures for Different" (ASSD)

પ્રશ્ન 5 [b ગુણ]

4 આપેલ 10 કિમતમાંથી મહત્તમ કિમત શોધવાનો C પ્રોગ્રામ array નો ઉપયોગ કરીને લખો.

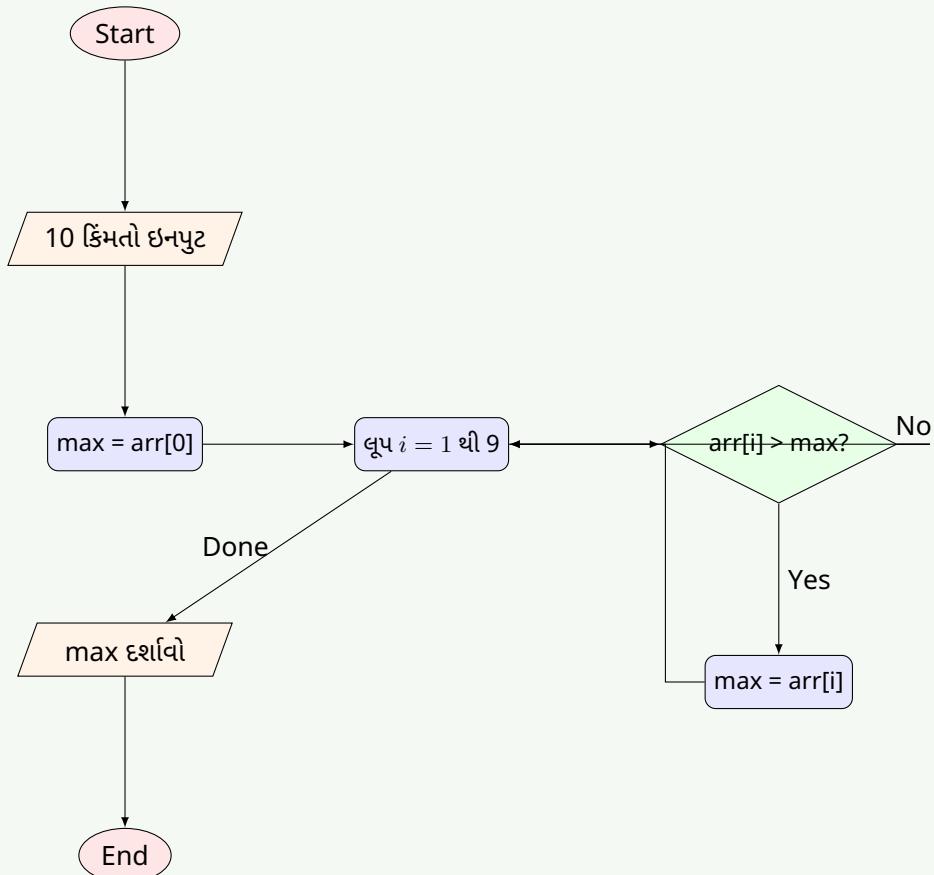
જવાબ

પ્રોગ્રામ:

```

1 #include <stdio.h>
2 void main()
3 {
4     int arr[10], i, max;
5
6     printf("Enter 10 values:\n");
7     for(i = 0; i < 10; i++) {
8         scanf("%d", &arr[i]);
9     }
10
11    max = arr[0];
12    for(i = 1; i < 10; i++) {
13        if(arr[i] > max)
14            max = arr[i];
15    }
16
17    printf("Maximum value is: %d", max);
18 }
```

અલોરિધમ ફ્લો:

મેમરી ટ્રીક

"Compare And Replace Maximum" (CARM)

પ્રક્રિયા 5 [C ગુણ]

7 Structure ને વ્યાખ્યા લખો. Book નામથી એક structure બનાવો કે જેમાં book વિશેની માહિતી Book title, Name of author, Price and Number of pages સ્ટોર કરી શકાય.

જવાબ

Structure: વિવિધ ડેટા પ્રકારના સંબંધિત વેરિયેબલ્સને એક જ નામ હેઠળ ગુપ્ત કરતું યુઝર-ડિફાઇન ડેટા પ્રકાર.

Book Structure કોડ:

```

1 #include <stdio.h>
2
3 struct book {
4     char title[50];
5     char author[30];
6     float price;
7     int pages;
8 };
9
10 void main()
11 {
12     struct book b1;
13
14     printf("Enter book title: "); gets(b1.title);
15     printf("Enter author name: "); gets(b1.author);
16     printf("Enter price: "); scanf("%f", &b1.price);
17     printf("Enter pages: "); scanf("%d", &b1.pages);
18
19     printf("\nBook Details:\n");
20     printf("Title: %s\n", b1.title);
21     printf("Author: %s\n", b1.author);
22     printf("Price: %.2f\n", b1.price);
23     printf("Pages: %d", b1.pages);
24 }
```

Structure દાયગ્રામ:

struct book
title[50] (char)
author[30] (char)
price (float)
pages (int)

મેમરી ટ્રીક

"Title Author Price Pages" (TAPP)

પ્રક્રિયા 5 [a ગુણ]

3 OR સ્ટ્રીંગ શું છે? સ્ટ્રીંગ ઉપર કચા ઓપરેશન પરફોર્મ થાય છે.

જવાબ

સ્ટ્રીંગ: NULL કેરેક્ટર 'Ø' દ્વારા સમાપ્ત થતા અક્ષરોની શ્રેણી.

કોષ્ટક: C માં સ્ટ્રીંગ ઓપરેશન્સ

ઓપરેશન	ફંક્શન	ઉદાહરણ
ઇનપુટ	gets, scanf	gets(s)
આઉટપુટ	puts, printf	puts(s)
લંબાઈ	strlen	l=strlen(s)
કોપી	strcpy	strcpy(d,s)
જોડાણ	strcat	strcat(s1,s2)
સરખામણી	strcmp	strcmp(s1,s2)
શોધ	strchr	strchr(s,'a')

સ્ટ્રીંગ રજૂઆત:

H	e	I	I	o	\0
---	---	---	---	---	----

મેમરી ટ્રીક

"Input Output Length Copy Concat Compare Search Convert" (IOLCCSC)

પ્રક્રિયા 5 [b ગુણ]

4 OR A to Z ની ASCII વેલ્યુ પ્રિન્ટ કરવા માટેનો પ્રોગ્રામ લખો.

જવાબ

પ્રોગ્રામ:

```

1 #include <stdio.h>
2 void main()
3 {
4     char ch;
5
6     printf("ASCII values from A to Z:\n");
7     printf("Char\tValue\n");
8
9     for(ch = 'A'; ch <= 'Z'; ch++)
10    {
11        printf("%c\t%d\n", ch, ch);
12    }
13 }
```

ASCII રજૂઆત:

A (65)

B (66)

...

Z (90)

મેમરી ટ્રીક

"Alphabets Sequentially Creating Integer Indices" (ASCII)

પ્રક્રિયા 5 [c ગુણ]

7 OR user defined અને library function શું છે? દરેકના બે ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.

જવાબ

Library Functions: C ભાષા દ્વારા પૂરા પાડવામાં આવતા પહેલેથી વ્યાખ્યાયિત ફંક્શન્સ (e.g., printf, sqrt). **User-Defined Functions:** પ્રોગ્રામર દ્વારા ચોક્કસ કાર્યો કરવા માટે બનાવેલા ફંક્શન્સ.

કોષ્ટક: Library vs User-Defined Functions

લક્ષણ	Library Functions	User-Defined Functions
વ્યાખ્યા	પહેલેથી વ્યાખ્યાયિત	પ્રોગ્રામર દ્વારા
ડિક્લેરેશન	જરૂર નથી	વ્યાખ્યા કરવી જોઈએ
હેડર	જરૂરી (stdio.h)	કોઈ હેડર જરૂરી નથી
હેતુ	સામાન્ય કાર્યો	કસ્ટમાઇઝ કાર્યો

ઉદાહરણો:

1. **Library:** strlen("Hi") (string.h), sqrt(25) (math.h)

2. **User-Defined:**

```

1 float calculateArea(float l, float w) {
2     return l * w;
3 }
4 int findMax(int a, int b) {
5     return (a>b)?a:b;
6 }
```

મેમરી ટ્રીક

"Libraries Provide, Users Create" (LPUC)